

ارزیابی درونی چیست؟

ارزیابی درونی فرایند تعیین، تهیه و گردآوری داده‌ها و اطلاعات مناسب، مرتبط و به روز درباره واحد آموزشی به منظور قضاوت و تصمیم‌گیری جهت بهبود کیفیت و اصلاح ضعف‌ها از طریق مشارکت مستقیم اعضای هیأت علمی است. ارزیابی درونی در سطح گروه آموزشی انجام می‌پذیرد و برای این منظور اعضای هیأت علمی به قضاوت درباره کیفیت آموزشی و پژوهشی گروه خود می‌پردازند و انتخاب عوامل، ملاک‌ها، نشانگرها و استانداردها بر عهده اعضای هیأت علمی است. در این گونه ارزیابی با توجه به این که اعضای هیأت علمی در فرایند قضاوت کردن درباره کیفیت فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی گروه خود اظهار نظر می‌کنند، هدف‌های گروه آموزشی نیز درک می‌شود. ضمن اینکه انگیزه اعضای هیأت علمی در انجام کوشش‌های لازم برای تحقق هدف‌ها نیز افزایش می‌یابد. علاوه بر آن قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و عوامل، بازدارنده توسعه گروه آموزشی آشکار و پیشنهادات مناسب و سازنده‌ای برای بهبود کیفیت مستمر به صورت گزارش عرضه می‌شود. از ویژگی‌های این نوع ارزیابی آن است که کاملاً به ابتکار عمل و تمایل اعضای هیأت علمی بستگی دارد. از طریق بینش مشترک و همفکری، توانائی افراد بطور مستمر افزایش می‌یابد و تفکر، بحث‌های جمعی و کشف نظریات و افکار نو تشویق می‌شود. ارزیابی درونی مرحله آغازین کاربرد الگوی اعتبار سنجی است. در این مرحله گروه آموزشی به منظور خود در آینه دیدن اقدام به ارزیابی می‌کند تا جنبه‌های قوت و ضعف خود را دریابد و به اصلاح ضعف‌ها بپردازد و نهایتاً کیفیت آموزشی و پژوهشی گروه آموزشی بهبود پیدا کند.

مرحله دوم این الگو ارزیابی بیرونی است که براساس ارزیابی درونی گروه آموزشی انجام می‌گیرد. ارزیابی بیرونی بعنوان مکمل ارزیابی درونی بایستی بصورت یک چرخه انجام شود. چرا که ارزیابی درونی و برونی از طریق همپوشی و کنش‌های متقابل در جهت بهبود کیفیت گروه آموزشی و تضمین اینکه از منابع و امکانات به مناسب‌ترین شکل استفاده شود عمل خواهند نمود. ارزیابی برونی برای تائید گروه همگنان و اطمینان از کیفیت آموزشی گروه مورد ارزیابی انجام می‌گیرد.

در واقع ارزیابی درونی به منظور بهبود کیفیت و ارزیابی بیرونی تضمینی برای کیفیت است. چنانچه فرهنگ ارزیابی در نظام آموزشی رایج گردد و استانداردهای آموزشی از طریق ارزیابی درونی از قبل تعیین شده باشد، با استفاده از ارزیابی بیرونی می‌توان به تعیین رتبه گروه آموزشی در میان گروه‌های آموزشی مشابه اقدام نمود. ولی اگر استانداردهای آموزشی از طریق ارزیابی درونی مشخص نشود اجرای ارزیابی بیرونی فقط می‌تواند جهت سنجش صلاحیت گروه آموزشی مورد استفاده قرار گیرد و کیفیت آموزشی را بوسیله هیأت همگنان تائید یا رد نماید. که در این صورت از انجام رتبه بندی گروه آموزشی صرف نظر خواهد شد. البته این روش ارزیابی بیرونی باعث اطمینان بخشیدن به جامعه هیات علمی نسبت به کیفیت آموزشی گروه نیز خواهد شد.

مراحل ارزیابی درونی گروه آموزشی

- ✓ آشنائی اعضای هیأت علمی به رویکرد ارزیابی درونی
- ✓ تشکیل کمیته ارزیابی درونی مرکب از ۳ تا ۵ نفر
- ✓ تهیه تقویم زمانی اجرای ارزیابی درونی
- ✓ تعیین عوامل، ملاکها و نشانگرها
- ✓ تعیین استانداردهای آموزشی به منظور قضاوت
- ✓ تهیه ابزار گردآوری اطلاعات
- ✓ تعیین منابع جمع‌آوری اطلاعات شامل مدیر گروه، اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان، کارفرمایان
- ✓ جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه، مصاحبه، بررسی اسناد و مدارک
- ✓ استخراج اطلاعات و تنظیم داده‌ها و قضاوت در رابطه با وضع موجود و وضع مطلوب (استانداردها)
- ✓ تدوین گزارش و عرضه پیشنهادات برای بهبود کیفیت در سطح گروه، دانشکده،

دانشگاه

مراحل ارزیابی بیرونی گروه آموزشی

✓ تشکیل کمیته ارزیابی بیرونی بوسیله سازمان‌های تخصصی نظیر انجمن‌ها،

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

✓ تدوین سیاستها و دستورالعمل‌ها برای اجرای ارزیابی بیرونی

✓ تشکیل هیأت همگنان برای بازدید و آشنا ساختن آنها با فرایند بازدید از گروه

✓ مطالعه و بررسی گزارش ارزیابی درونی

✓ تعیین و تصویب استانداردهای مناسب با اهداف گروه

✓ بازدید هیأت علمی از فضاها، امکانات و تجهیزات گروه

✓ تشکیل جلسه مشترک با کمیته ارزیابی درونی، کمیته دانشجویان، کمیته دانش

آموختگان، کارفرمایان و مدیر گروه مربوطه

✓ تدوین گزارش ارزیابی بیرونی